

Beslutad av: Kommunfullmäktige
Framtagen av: Bertil Håkansson, Säkerhets- och
beredskapssamordnare
Uppdaterad: 2017-05-30

Beslutsdatum: 2016-12-12
Dokumentansvarig: Säkerhetshandläggaren
Diarienummer: KS/2016:683 000
Giltighetstid: t.v.

Innehåll

1	Inledning	4
2	Bakgrund och definition	4
3	Syfte	5
4	Mål	5
5	Genomförande	5
6	Generella och övergripandeförebyggande insatser	5
6.1	Åtgärder.....	6
6.2	Selektiva och specifika förebyggande insatser	6
6.3	Åtgärder.....	6
6.4	Indikerade individinriktade insatser	6
6.5	Åtgärder.....	7
7	Akuta situationer	7
8	Avhopparverksamhet	7
9	Kontaktuppgifter	7

1 Inledning

Det moderna svenska samhället är byggt på fri åsiktsbildning och en allmän och lika rösträtt. Det är utifrån denna princip vi bygger vår tilltro till demokratiska system och respekt för allas lika värde. Att värna demokratin mot våldsbejakande extremism är utgångspunkten i det framtida arbetet.

”Våldsbejakande extremism handlar om att bruka våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer”

(Ur Samtalskompassen. Ett vägledande material från regeringen om våldsbejakande extremism).

Begreppet handlar med andra ord om personer och grupper som vill skada eller sätta det demokratiska systemet ur spel och som inte drar sig för att använda våld för att uppnå sina syften.

**Kontaktuppgifter till relevanta aktörer finns längst ner i dokumentet.
Vid akut situation ring alltid 112.**

2 Bakgrund och definition

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande extremism avses den våldsbejakande islamistiska miljön, den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön och den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön.

De våldsbejakande extremistiska grupperna utgörs huvudsakligen av pojkar och män. Extremistiska grupper eller individer inom dessa grupper kan av ideologiska skäl motsätta sig jämställdhet och flickors och kvinnors rättigheter. Den heterosexuella kärnfamiljen betraktas som det centrala fundamentet i samhället. Flickors och kvinnor är i många av de våldsbejakande extremistiska grupperna en bas för fortsatt tillväxt av grupperna.

Det är därför viktigt att det finns ett genusperspektiv i arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism. Vidare är det viktigt att normer, värderingar och attityder som samverkar och bidrar till framväxten av våldsbejakande politisk eller religiös extremism motverkas effektivt.

I både vitmaktmiljön och den vänsterautonoma miljön är medelåldern låg, runt 20 till 25 år och har en ungdomsrörelse.

Den våldsbejakande islamistiska extremismen har däremot inte en ungdomsrörelse. Även om de flesta extremister som radikaliseras är unga, mellan 15 och 30 år, tenderar individerna inte att hoppa av i samma utsträckning som inom vitmaktmiljön och den vänsterautonoma miljön när de blir äldre.

Information om respektive extremistmiljö går att finna i Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (Ds 2014:4)¹.

3 Syfte

Syftet med handlingsplanen är:

- att genom förebyggande arbete värna demokratin i Osby kommun mot våldsbejakande extremism,
- att minimera risker för att individer ansluter sig till våldsbejakande extremism samt
- att bygga strukturer och långsiktig samverkan för hur arbetet ska bedrivas inom kommunen

4 Mål

Att Osby kommun i görligaste mån blir en kommun fri från våld, våldsbejakande extremism, rasism, intolerans och andra inslag som riskerar att hota demokratin och mellanmännsliga relationer.

5 Genomförande

För att nå ett verksamt och långsiktigt hållbart demokratiarbete delas handlingsplanen in i fyra områden;

- generella och övergripande förebyggande insatser
- selektiva och specifika förebyggande insatser
- det indikerade och individinriktade arbetet
- det akuta arbetet

6 Generella och övergripandeförebyggande insatser

Det generella arbetet riktas till samtliga invånare i Osby kommun. Professioner som utför de generella förebyggande insatserna arbetar framförallt inom förskola, grundskola, gymnasium, hälso- och sjukvård, fritids- och ungdomsverksamhet samt andra föreningar. Det generella arbetet fokuseras kring att stärka skydds- och friskfaktorer i det förebyggande arbetet.

Tidigare erfarenheter presenterade av Säkerhetspolisen² och Försvarshögskolan³ visar entydigt att familjen eller andra anhöriga spelar en central roll i både det förebyggande samt det akuta arbetet gällande avhopp.

---

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser*. Ds 2014:4.

Regeringskansliet: Justitiedepartementet.

² Säpo (2010) *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*. Säkerhetspolisen.

³ Försvarshögskolan (2013) *Förebyggande av våldsbejakande extremism i tredjeland*. Centrum för Asymmetriska Hot- och Terrorismstudier (CATS)

Det är därför av stor vikt att inom kommunen erbjuda föräldrastöd utifrån premissen att rådgivande och stödjande samtal i föräldrarollen utgör ett grundläggande förebyggande arbete oavsett vad vi syftar till att förebygga.

6.1 Åtgärder

- Personal som kan komma i kontakt med aktuella målgrupper ska erbjudas föreläsning om våldsbejakande extremism med syftet att öka medvetenhet och framförallt möjlighet att fånga upp individer i riskzonen att utveckla ett destruktivt våldsbejakande beteende. Kontaktperson i detta är kommunens säkerhetssamordnare.
- Information om tecken och symboler ska erbjudas personal som kan komma i kontakt med aktuella målgrupper av samordnaren för det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism med syfte att öka möjligheten att upptäcka grupperingar och försök till rekrytering. Kontaktperson i detta är kommunens säkerhetssamordnare.

6.2 Selektiva och specifika förebyggande insatser

De selektiva insatserna beskrivs som målinriktade insatser riktade mot riskgrupper eller specifika problem. Professioner som kan komma att beröras av selektiva förebyggande insatser är exempelvis skolpersonal, socialarbetare, polis och fritidspersonal. Det tål att upprepas att Osby kommun ska beakta genusperspektivet i den bemärkelsen att det är som absolut vanligast att män involverar sig på ett fysiskt plan medan kvinnor oftast involveras som en stödjande funktion för de extremistiska miljöerna.

6.3 Åtgärder

- Under SSPF-möten mellan skola, socialtjänst, polis och fritid ska frågan kring demokratiarbete lyftas vid varje möte och således bli en stående punkt.
- Kommunens kontaktperson mot den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism kommer att erbjuda tillfällen för information om kännetecknen och andra uppdateringar inför personal som arbetar i miljöer där individer i riskzonen kan identifieras. Det gäller framförallt socialsekreterare, skol- och fritidspersonal. Informationen kommer att gå ut via verksamhetsträffar samt arbetsplatsträffar och kompetensutvecklingsdagar inom skolan.
- Inkommen information ska kontinuerligt diskuteras i Rådet för trygghet och hälsa.
- Föreningarnas roll i det förebyggande arbetet är central och ska tas tillvara.

6.4 Indikerade individinriktade insatser

Indikerade och individinriktade insatser riktas till enskilda individer som har uppvisat ett riskbeteende. Professioner som utför de individinriktade insatserna arbetar i direktkontakt med individer som uppvisar ett riskbeteende, det vill säga personal inom sjukvård och psykiatri, socialarbetare, områdespoliser, kuratorer, ungdomsledare och andra yrkesverksamma som arbetar i nära kontakt med framförallt ungdomar.

6.5 Åtgärder

- Personal som möjligen kan komma i kontakt med enskilda individer som har uppvisat ett riskbeteende bör erbjudas stöd för att hantera eventuella samtal. Ett första steg är att använda Samtalskompassen⁴ som är framtagen av den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.
- Personal som kommer i kontakt med individer som uppvisar ett riskbeteende måste veta vem de ska kontakta och även kontakta dem snarast vid misstanke eller oro. Vid misstanke om involvering i våldsbejakande extremistiska rörelser ska alltid Polisen kontaktas på 114 14 eller 112 vid akut läge. Se kontaktuppgifter till övriga stödjande funktioner i bifogad bilaga. För att berörd personal ska ha kännedom om vilka personer som ska kontaktas sprids information via kommunens hemsida samt i samband med utbildningar och andra informationstillfällen.
- Om individen som oron rör sig om är under 18 år ska en orosanmälan som alltid görs till socialtjänsten.

7 Akuta situationer

Vid akuta situationer ska alltid polisen kontaktas på 112.

Röda Korset bemannar en nationell stödtelefon⁵ mot våldsbejakande extremism med telefonnummer 020-100 200. Telefonen är bemannad på vardagar kl 9.00-15.00 resten av tiden finns en telefonsvarare där man kan lämna meddelande och sedan bli uppringd. Syftet med stödlinjen är främst att stödja anhöriga till individer som är på väg att ansluta sig till extremistiska miljöer. Stödlinjen fungerar även som en kopplingscentral som slussar vidare till aktörer på lokal nivå. Om ärendet är akut kopplas det till polisen. Inom Osby kommun ska telefonnumret spridas via media, sociala medier, kommunens hemsida, under informationsträffar samt via kontaktpersonen mot den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.

8 Avhopparverksamhet

I Malmö finns Konsultationsteamet - Stöd för avhoppare som kan arbeta konsultativt mot dig som har kontakt med avhopparen eller någon som lever under hot.

I Stockholm finns EXIT Fryshuset som arbetar med individer som vill lämna nationella rörelser.

9 Kontaktuppgifter

Kontakta alltid polisen vid akut situation på 112. Ej akut: 114 14.

---

⁴ <http://samtalskompassen.samordnarenmotextremism.se/>

⁵ <http://www.samordnarenmotextremism.se/stodtelefon/>

Titel		Telefon	Mail
Kommunpolis Osby kommun Staffan Käll	Kontakts alltid vid misstanke om involvering i våldsbejakande extremism.	010-562 21 28 070-301 24 89	staffan.kall@polisen.se
Osby kommun	Växeln	0479-528 000	
Säkerhets- och beredskapssamordnare/handläggare Anders Gymark	Kontaktperson mot den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism	0479-528 126 070-931 81 26	anders.gymark@osby.se
Mottagningssekreterarna i försörjningsstödet	Hjälp och stöd till familjer eller enskilda som lever i eller har upplevt våld i nära relation.	0479-528 189	
Familjehuset	Social rådgivning samt föräldrautbildning.	0479-528 596 0479-528 597	
Barn- och familjeenheten	Ställa frågor gällande oro för barn och ungdomar (0-17 år och/eller göra anmälan om oro för barn eller ungdom under 18 år).	1:e socialsekr 0479-528 165 Reception 0479-528 189	
Sociala jouten	Ger hjälp med akuta sociala frågor på kvällar, nätter och helger.	044-775 78 78	
EXIT Fryshuset Stockholm	Projekt som stödjer de som vill lämna nationella rörelser. EXIT Fryshuset kan konsulteras.	08-691 76 00	exit@fryshuset.se
Konsultationsteamet – Stöd för avhoppare (Malmö)	Konsultativt team som finns tillgängligt för rådgivning.	040-34 05 50 0709-42 38 35	konsultationsteamet@malmo.se
Röda Korset stödtelefon	Stödtelefonen upprättad av den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism.	020-100 200	
Förslag på föreläsare (På rekommendation)	Religionsvetarna Andreas Ring Christoffer Edling		http://religionsvetarna.se http://www.radikalisering.se/ http://www.soc.lu.se/christofer-edling